

**Національний
університет
біоресурсів і
природокористування
України**

**Факультет
ветеринарної
медицини**

НДІ Здоров'я тварин

**«ЄДИНЕ ЗДОРОВ'Я – 2022»
Матеріали Міжнародної наукової конференції**

**22-24 вересня 2022 р.
НУБіП України, м. Київ**

УДК 636.7.09:618.2

АЛГОРИТМ МОНІТОРИНГУ СТАНУ ЩЕННИХ СУК ТА ПЛОДІВ

Насальська С.Ю., 1 курс ОС «Магістр»

Науковий керівник - Лакатош В.М., канд. вет. наук, доцент

*Національний університет біоресурсів і природокористування України,
м. Київ*

Ефективність програм розведення собак значною мірою залежить від успішного перебігу вагітності. За даними літератури аборти, ускладнення родів, народження слабких нежиттєздатних плодів є основними наслідками порушень в цей період [1]. Ризики виникнення таких порушень зростають на фоні заразних та незаразних хвороб щенних сук, неадекватної гормональної підтримки. Тому актуальним питанням ветеринарної медицини є постійний моніторинг стану вагітних сук. Мета роботи – розробка шкали оцінки та алгоритму моніторингу стану щенних сук і плодів упродовж вагітності.

Для оцінки стану вагітної суки і плодів було використано суму балів, отриманих за результатами дослідження 5 показників, кожен з яких включав 5 параметрів. Якщо досліджуваний параметр був у межах норми, то до загальної оцінки додавали 1 бал, якщо ні – загальна кількість балів залишалась без змін. Отже максимальна оцінка суки з повторною фізіологічною вагітністю складала 25 балів, а сука з першою вагітністю – 22.

Показник «репродуктивний анамнез» включав такі параметри: оцінку відповідності репродуктивного віку тварини, відсутність відхилень при паруванні, фізіологічний перебіг попередньої вагітності; фізіологічний перебіг попередніх родів, відсутність постнатальної смертності цуценят. Показник «результати клінічного дослідження» вагітної суки» – оцінку загального стану тварини, оцінку температури тіла частоти пульсу та дихання, збережений апетит, нормальну масу тіла тварини і нормальний стан молочних пакетів. Показник «результати лабораторних досліджень» – оцінку результатів загального аналізу крові та концентрації загального Кальцію у сироватці крові. Четвертий та п'ятий показники – «результати ехографічної оцінки перебігу вагітності» та «частота серцевих скорочень (ЧСС) плодів» (див. таблицю) [3].

Обрані показники мають певні коливання упродовж вагітності, тому термін вагітності був розділений на 4 частини, а тварини, відповідно, на 4 групи: перша – до 20 доби вагітності; друга – до 30-ї; третя – до 50-ї; четверта – >50 діб.

Алгоритм оцінювання стану вагітних сук і плодів наступний:

1. Визначення гестаційного віку та розрахунок орієнтовного часу початку родів [2]. Це дозволить віднести дану тварин до однієї з 4 груп і обрати орієнтовні параметри їх стану характерні для даного періоду.

2. Провести послідовний аналіз кожного показника за 5 параметрами (див.таблицю) та визначити загальну суму балів.

3. Зробити заключення про стан щенних сук відповідно до набраних балів:

– *фізіологічна вагітність*: для сук з першою вагітністю сума балів складає 20–22 бали; для сук з повторною вагітністю – 23–25 балів;

– *фізіологічна вагітність, що потребує контролю*: для сук з першою вагітністю – 17 –19 балів; для сук з повторною вагітністю – 20–22 балів;

– *ускладнена вагітність*: для сук з першою вагітністю – 14–16 балів; для сук з повторною вагітністю –19 – 21 балів;

– *ускладнена вагітність, тварина потребує госпіталізації*: для сук з першою вагітністю – <14 балів; для сук з повторною вагітністю – <18 балів.

Таблиця - Шкала оцінювання щенних сук і плодів

Показники	Шкала оцінювання окремих параметрів, бали				
	1	2	3	4	5
Репродуктивний анамнез	+	++	+++	++++	+++++
Клінічне дослідження	+	++	+++	++++	+++++
Лабораторні дослідження	ЗАК:Е↓,Л↑; Са ↓↓	ЗАК: Л↑; Са ↓/↑	ЗАК: Е↓; Са +	ЗАК+; Са ↓/↑	ЗАК+; Са +
Ехографічна оцінка	не відповідає нормі	відповідає частково (<30%)	відповідає частково (<60%)	відповідає частково (<90%)	відповідає нормі
ЧСС плодів, серц. скор./хв	0	>100	<160	160-200	>200

Примітка: + - це один показник, що знаходився у межах норми під час обстеження тварини; ЗАК – загальний аналіз крові; Е – еритроцити; Л – лейкоцити; Са – загальний Кальцій; ↓ - показник нижче норми; ↑- показник вище норми;

Запропонований нами алгоритм моніторингу стану щенних сук та їх плодів, що включає визначення гестаційного віку, аналіз 5 основних показників стану вагітних тварин (всього 25 параметрів) залежно від встановленого терміну вагітності та заключення про стан тварин (відповідно до набраних балів), дозволить своєчасно виявити ускладнення щенності та провести корекцію.

Список використаних джерел.

1. Ингленд Г. Акушерство и гинекология собак. М., 2012. – 320 с.

2. Лакатош В.М. Акушерство, гінекологія та біотехнологія відтворення собак і котів: навчальний посібник /В. М. Лакатош – Київ: ФОП Ямчинський О.В., 2020 – 301 с.
3. Пенник Д., Анжу М. Атлас по ультразвуковій діагностикі. М., 2015. – 504 с.